

Lausunto
26.6.2024

Ympäristöhuolto Askonen Oy
Teollisuustie 19
27510 Eura

Forssan kaupungin jätelautakunnan 13.3.2024 esittämä lausuntopyyntö koskien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmää Forssan kaupungin jätelautakunnan alueella

Lausunnon perusta

Forssan kaupungin jätelautakunta on 13.3.2024 §14 tekemässään päätökseltä pyytänyt alueen jätteenkuljetusryityksiltä mielipiteitä ja lausuntoa, koskien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmiä.

Lausuntopyynnön pohjana on jätehuoltosuunnittelija Katja Poudan tekemä, sako- ja umpikaivolietteiden kuljettamista tarkasteleva opinnäytetyö.

Loimi-Hämeen jätehuolto Oy:n alueella on voimassa 16 kunnan allekirjoittama osakassopimus, jolla kunnat ovat siirtäneet yhdyskuntajätteisiin liittyvät palvelutehtävät alueen kuntien yhdessä omistaman jäteyhtiön Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n tehtäväksi.

Asiaa koskeva sääntely

Yhdyskuntajätteiden käsittelystä säädetään jätelaissa (646/2011) sekä jäteasetuksessa (valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021). Suomen jätelain taustalla on EU-tasolla jätehuoltoa ohjaava jätedirektiivi (2008/98-EN). Tämän lisäksi paikallisia määräyksiä ja tarkentavia, paikallisiin olosuhteeseen soveltuvia käytäntöjä voidaan antaa alueellisilla jätehuoltomääräyksillä.

Vuonna 2011/646 voimaan tullessa jätelain 6 § 2. kohdassa yhdyskuntajätteeksi määriteltiin ”vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvää jäte, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete, sekä laadultaan siihen rinnastettavaa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvä jäte”.

EU-tasolla jätehuoltoa ohjaavaan jätedirektiiviin (2008/98-EN) muutosten myötä määritelmää on vuonna 2021 tarkennettu. Nyt voimassa olevan jätelain 6 § mukaan **sako- ja umpikaivolietteet eivät ole yhdyskuntajätteitä**, vaan ne määritelty erikseen jätelain 6 § kohdassa 3., jonka mukaan ”*saostus- ja umpisäiliölietteellä* tarkoitetaan talousjätevedestä saostussäiliössä, umpisäiliössä, pienpuhdistamossa tai muussa vastaavassa käsittelyjärjestelmässä muodostuvaa lietettä”.

yhdyskuntajätehuollon kuntavastuu ja palvelutehtävän hoitaminen

Yhdyskuntajätteiden järjestämisvastuu on jätelain 32 § määritelty kunnan tehtäväksi. *Jätelain 32§ ensimmäisen momentin mukaan kunnan on järjestettävä seuraavien, muiden kuin vaarallisten jätteiden jätehuolto:*

1) vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien kotitalouden pienimuotoisessa itse tehtävässä rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvä jäte;

2) kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte;

3) liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa;

4) muu yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä 1–3 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa alueellisessa putkikeräys- tai muussa vastaavassa keräysjärjestelmässä.

Lisäksi toisen momentin mukaan kunnan on lisäksi järjestettävä ensimmäisen momentin 1–3 kohdassa tarkoitetussa toiminnassa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuolto.

Jätehuollon järjestämisvastuu kuuluu kunnille, jotka taas ovat monella eri alueella siirtäneet niille määritellyjä palvelutehtäviä yhdessä omistamilleen jäteyhtiöille. Kuntien jäteyhtiöille siirtämistä palvelutehtävistä on sovittu osakassopimuksissa.

Osakassopimus on sopimuksena kahden tai useamman osapuolen välinen oikeustoimi, jolla joko luodaan tai muutetaan sopimusosapuolten välisiä velvoitteita. Osakassopimuksessa sovitaan osakkeenomistajien oikeuksista ja velvollisuuksista yhtiötä ja toisiaan kohtaan. Osakassopimus sitoo lähtökohtaisesti vain siihen nimenomaisesti liittyneitä sopimusosapuolia.

Loimi-Hämeen jäteyhtiö Oy:n ja alueen kuntien välisessä osakassopimuksessa jäteyhtiön tehtävänä on huolehtia mm. yhdyskuntajätteiden, jätteiden ja vaarallisten jätteiden vastaanotosta. Myös näihin jätteisiin liittyvä jäteneuvonta sekä viranomaisen määräämän perusmaksun laskutus on osakassopimuksella annettu kuntien omistamalle jäteyhtiöille.

Loimi-Hämeen jäteyhtiö Oy:n ja kuntien välisessä osakassopimuksessa ei ole sovittu lietteiden keräilyyn, käsittelyyn tai vastaanottoon liittyvistä toimista.

Ympäristöhuolto Askosen lausunto koskien sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmää

- 1. Järjestelmän muuttamiselle ei ole ollut tarvetta, sillä kiinteistön haltijan järjestämä lietteen keräys on alueellisesti ollut toimiva ja palveluja on koko alueella tarjolla kattavasti ja syrjimättömien ehdoin. Alueella ei myöskään ole osoitettu sellaisia seikkoja tai palvelupuutteita, joiden seurauksena olemassa olevaa käytäntöä ja sopimuksia olisi perusteltua muuttaa.**

Jätehuoltoa valvovien viranomaisten (ELY-keskus, kunnan ympäristönsuojelu-viranomainen) taholta ei ole tullut tietoa siitä, että kuljetusjärjestelmästä olisi suoraa tai välillisesti syntynyt ympäristöhaittoja tai vaaraa ympäristön pilaantumiselle.

2. Alueellisen huoltovarmuuden sekä kunnallisen varautumisen kannalta on merkittävää, että loka-auto- ja lietekuljetus -kapasiteettia on kaikilla alueilla kattavasti saatavilla. Jätevesijärjestelmät ja viemäriverkostot ovat kriisitilanteissa terveysturvallisuuden kannalta merkittäviä kohteita, joiden toiminta on turvattava kaikissa tilanteissa.

Yleisesti on tiedossa, että alueilla, joissa kuljetusjärjestelmä on vaihdettu kunnalliseksi, on usea paikallinen yrittäjä lopettanut toimintansa

Mikäli kuljetuskalustoa aletaan keräysjärjestelmää muuttamalla alueellisesti vähentämään sekä keskittämään, tulisi tässä yhteydessä käydä varautumiseen liittyvää keskustelua myös alueellisten viranomaisten (mm. AVI, PV) kanssa.

3. Ympäristöhuolto Askonen katsoo, että kunta ei voi osakassopimuksen perusteella siirtää tai antaa jäteyhtiön tehtäviksi muita kuin jätteisiin liittyviä tehtäviä.

Muiden kuin sopimukseen kirjattujen tehtävien hoitaminen olisi osakassopimuksen vastaista ja se teettäisi jäteyhtiöllä eri kunnissa eri tasoisesti sopimukseen kuulumattomia tehtäviä.

4. Ympäristöhuolto Askonen katsoo, että näiden edeltä määriteltyjen seikkojen perusteella nykyistä kiinteistön haltijan järjestämää lietteiden keräysjärjestelmää pidetään hyvänä ja toimivana eikä järjestelmän muuttamiselle näin ollen ole tarvetta

Lainsäädäntömuutos ei alueellisesti ole muuttanut vakituisten ja vapaa-ajan asunnoilta kerättävien sako- ja umpisäiliölietteisiin liittyvää hallinnointia, keräystä tai käsittelyä. Alueella on jo ennen vuonna 2017 voimaan tullutta lakimuutosta sako- ja umpikaivolietteiden keräily hoidettu paikallisten yrittäjien tarjoamana keräyspalveluna (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus). Lietteiden vastaanotto on hoidettu pääosin kuntien omistamissa jätevedenpuhdistamoissa tai lietteen vastaanottoluvat omaavissa käsittelylaitoksissa, kuten biokaasulaitoksessa.

Lisäksi Ympäristöhuolto Askonen toteaa, että vertailtaessa sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennyspalveluhintoja valtakunnallisesti, voidaan todeta, että monella alueella keskitetty jäteyhtiöiden tarjoama palvelu tulee asiakkaalle monelta osin kalliinmaksi, kuin mitä yrittäjien tarjoama palvelu on tällä hetkellä. Tämä vaikuttaa mm. alueen houkuttelevuuteen asuinalueena.

Eurassa kesäkuun 26. päivänä 2024

Ympäristöhuolto Askonen Oy

Teuvo Askonen